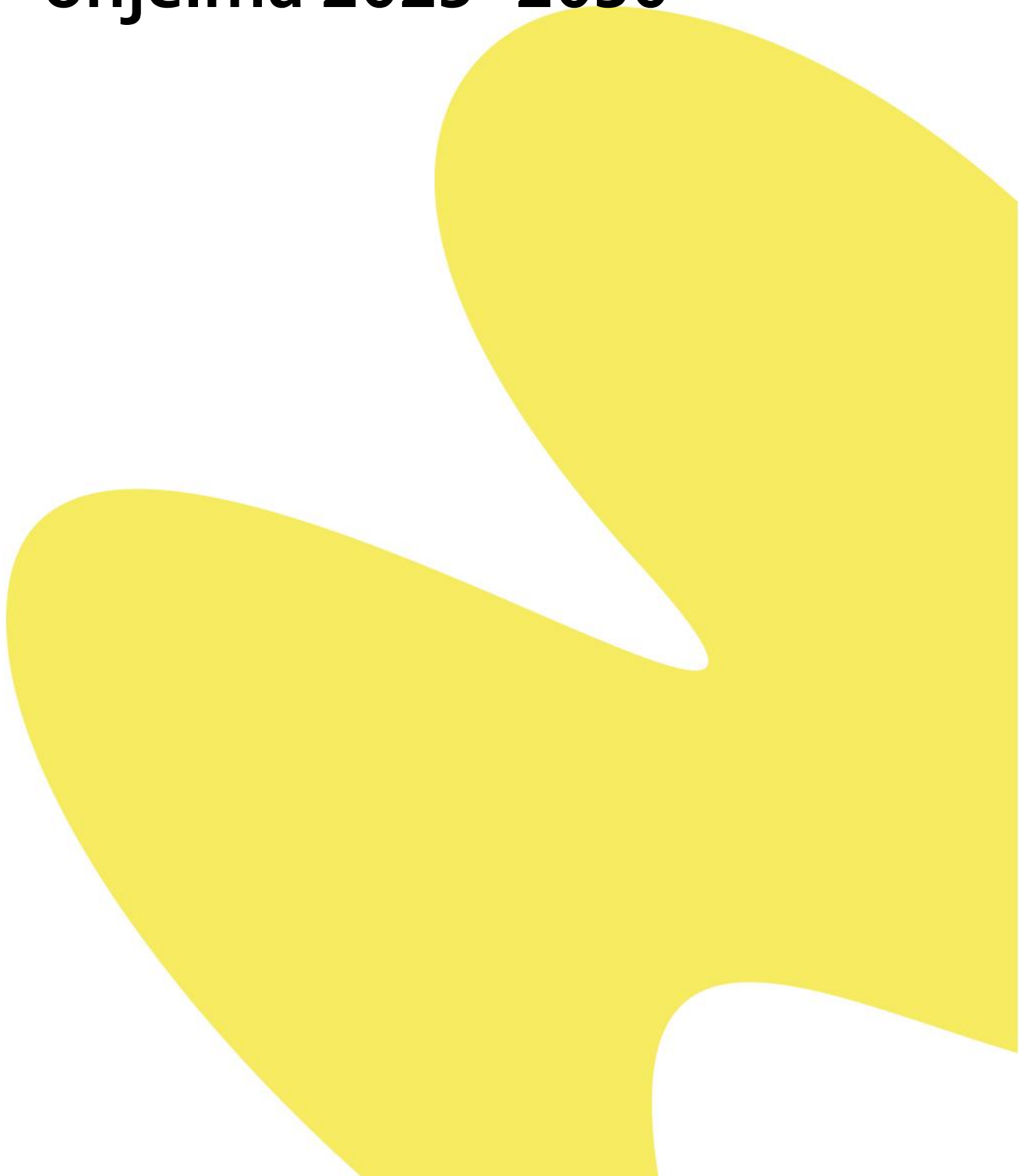

KUOPIO

Kasvava ja elinvoimainen Kuo- pio -ohjelma 2025 -2030

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Jukka Pitkänen

2.5.2025

1.	Yleistä.....	2
2.	Johdanto	2
3.	Kasvava ja elinvoimainen Kuopio -ohjelman teemat	7
2.1	Vetovoimainen osaamiskeskittymä.....	7
2.2	Yritysten kasvuloikka	9
2.3	Veto- ja lumovoimaa asukkaille ja vierailijoille.....	10
2.4	Vaikuttava Kuopio	11
4.	Ohjelman kehittämiskohteiden priorisointi ja ohjelman toteutus	12
3.1	Tonttiohjelman laatiminen ja toteutus	13
3.2	Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta - TE-uudistuksen tehokas toimeenpano	14
3.3	Vihreän siirtymän ja energiasäästävyyden teollisuuden investointien edistäminen	15
3.4	Työpaikkojen luominen aktiivisella kehittämisellä	16
3.5	Kokonaisturvallisuuden toteuttaminen elinvoimaa kehittämällä	17
5.	Kasvava ja elinvoimainen Kuopio -ohjelman toteutuksen seuranta.....	20

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Jukka Pitkänen

2.5.2025

1. Yleistä

Euroopan / Globaali turvallisuustilanne on muuttunut merkittävästi viime vuosina, erityisesti Venäjän hyökkäyssodan myötä Ukrainassa. Kauppapoliittiset kiistat eri valtioiden välillä häiritsevät globaaleja toimitusketjuja ja vähentävät taloudellista kasvua ja vakautta.

Turvallisuustilanteen kiristyminen on korostanut tarvetta vahvistaa Euroopan puolustuskykyä ja yhteistyötä eri maiden välillä. Tämä voi luoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia yrityksille, jotka toimivat puolustusteollisuuden alalla mukaan lukien kaksikäyttöt tuotteisiin liittyvät toimialat.

Kuopion Savilahden alueelle on syntynyt merkittävästi terveysteknologian ja hyvinvointialan osaamista, joka tukee kokonaisturvallisuutta monin tavoin. Alueella toimii useita kansainvälisiä alansa johtavia yrityksiä. Yritysten innovatiiviset ratkaisut ja teknologiat parantavat mm. terveydenhuollon tehokkuutta ja turvallisuutta, mikä on keskeistä kriisinkestävyys ja kokonaisturvallisuuden kannalta. Kuopion alueelle on muodostunut myös yhä kasvava kansainvälisten lääkevalmistajien keskittymä, mikä olennaisesti parantaa huoltovarmuuden kannalta kriittisten lääkevalmisteiden kotimaista tuotantoa.

Kokonaisturvallisuuden kannalta on tärkeää, että yhteiskunnan elintärkeät toiminnot turvataan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistoiminnalla. Kuopion terveysteknologian ja hyvinvointialan osaaminen tukee tätä mallia tarjoamalla ratkaisuja, jotka parantavat terveydenhuollon valmiuksia ja resilienssiä. Kuopion alueen innovaatioekosysteemit, kuten Kuopio Health -verkosto, luo kohtaamispisteitä ja yhteistyön malleja, jotka madaltavat raja-aitoja ja tekevät yhteistyöstä eri toimijoiden välillä luontevaa ja aktiivista. Tämä vahvistaa kykyä vastata erilaisiin tulevaisuuden uhkiin ja edistää alueen, sekä koko yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta.

2. Johdanto

Kuopion kaupunki pyrkii aktiivisesti kehittämään toimintojaan entistä yritysystävällisemmäksi. Päätöksenteossa huomioidaan yritysvaikutukset, kaavoitusta sujuvoitetaan – yritystontteja kaavoitetaan lisää, jotta yritysten on helpompi toteuttaa hankkeitaan. Julkisia hankintoja ja kilpailutuksia kehitetään lisäämällä vuoropuhelua yritysten kanssa, mikä parantaa yhteistyötä ja luo uusia mahdollisuuksia paikallisille toimijoille. Näillä toimenpiteillä kaupunki tukee yritysten kasvua ja menestystä, luoden samalla houkuttelevan ympäristön uusille investoinneille ja liiketoiminnalle. Tavoitteena on synnyttää myönteinen yritysilmapiiri, joka kannustaa innovaatioihin ja yrittäjyyteen.

Kasvava ja elinvoimainen Kuopio -ohjelman tavoitteena on kaupungin kasvun ja elinvoiman edistäminen, verotulojen kasvattaminen ja palvelujen ylläpidon turvaaminen. Ohjelma keskittyy uuden yritystoiminnan synnyttämiseen, yritysten kehittymisen ja kasvun tukemiseen sekä uusien yritysinvestointien houkutteluun alueelle aktiivisen investoinnin avulla, monipuolistaen Kuopion elinkeinorakennetta ja erityisesti teollisten työpaikkojen lisäämiseen.

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Jukka Pitkänen

2.5.2025

Ohjelman avulla varmistetaan kaupungin positiivinen kehitys myös tulevaisuudessa. TE-uudistus lisää kaupunkien elinvoimaroolia, tarjoten enemmän työkaluja työpaikkojen luomiseen ja työllisyyden hoitoon. Ohjelmassa luodaan myös askelmerkkejä seudullisen ja maakunnallisen elinkeinoyhteistyön kehittämiseksi.

Kasvava ja elinvoimainen Kuopio -ohjelma on keskeinen osa Kuopion kaupungin strategiaa. Ohjelma tukee kaupungin kasvua ja strategisia tavoitteita ohjaten kaupungin kehitystä kohti asetettuja päämääriä.

Kuopion strategian läpileikkaavat teemat - **digitalisaatio, kumppanuus ja kansainvälisyys** ovat olleet myös ohjelman suunnittelun läpileikkaavia teemoja. Digitaalisuus korostuu erityisesti elinvoimapalveluiden toiminnan ja uusien palveluiden kehittämisessä. Kansainvälisyys tulee esille elinvoiman kehittämisessä monilla tasoilla, kansainvälisten investointien, hankkeiden ja matkailun edistämässä sekä kansainvälisten osaajien palvelupolkujen kehittämisessä.

Elinvoimayhteistyötä on kaupungissa tehty jo pitkään ja luontevasti kumppanuuksien kautta. Elinvoima syntyy yrityksissä ja siihen vaikuttavat vahvasti myös oppilaitokset sekä muut julkiset organisaatiot ja toimijat. Kuopio edistää elinvoimaa luomalla vahvoja yhteistyöverkostoja eri toimijoiden välillä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi yritysten, oppilaitosten ja julkisen sektorin tiivistä yhteistyötä ja vuoropuhelua, joka tukee osaamisen kehittämistä ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien syntymistä.

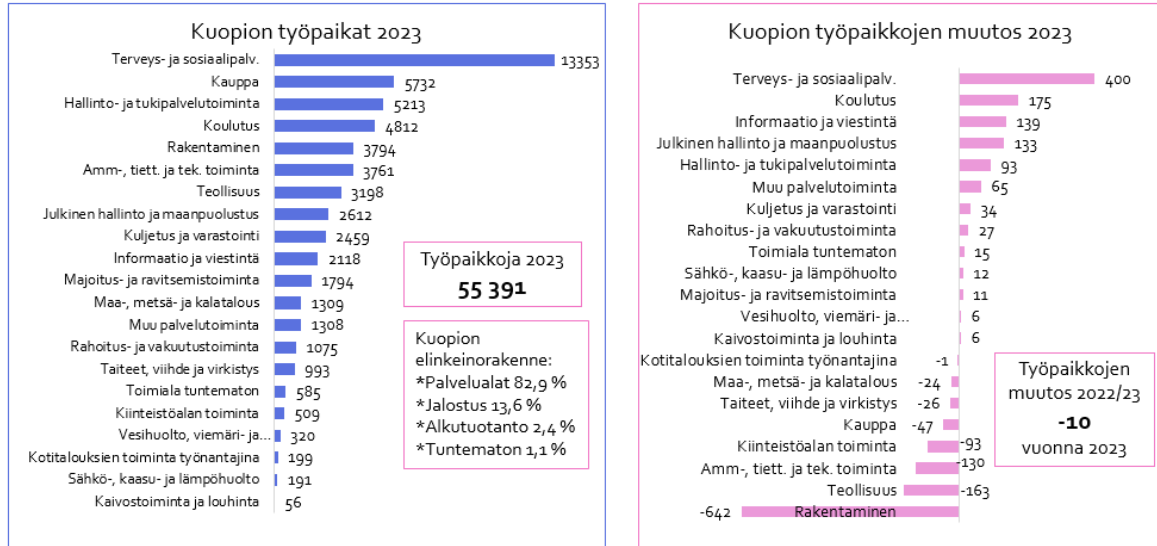
Kuopio on kestävästi kasvava yliopistokaupunki ja kansainvälisesti näkyvä ja arvostettu tutkimus- ja koulutuskeskittymä – terveys-, ympäristö-, hyvinvointi- ja turvallisuusosaamisen edelläkävijä.

Tilannekuva

Kuopion kaupungin elinkeinorakenne on monipuolinen ja vahva. Se luo hyvät edellytykset kestäväälle kasvulle ja uusien työpaikkojen syntymiselle. Merkittäviä toimialoja ovat mm. terveys- ja sosiaalipalvelut, kauppa, hallinto- ja tukipalvelut, koulutus sekä rakentaminen. Tulevaisuuden tavoitteena on vahvistaa teollisuuden osuutta Kuopion elinkeinorakenteessa.

Kuopion työpaikkakehitys on ollut positiivista viimeisen kymmenen vuoden aikana. Vuonna 2023 Kuopiossa oli yhteensä 55 391 työpaikkaa. Työpaikkojen määrä on kasvanut yli 10 % vuosien 2015–2023 aikana.

Työpaikat toimialan mukaan, elinkeinorakenne, 2023

Lähde: Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto 12/2023

*) Hallinto- ja tukipalvelut sisältää mm. vuokratyövoiman.

Kaavio 1. Työpaikat toimialan mukaan, elinkeinorakenne 2023

Väestökehitys

Kaupungin väestönkehitys on ollut myös vahvaa. Kuopio on noussut merkittäväksi kasvukeskukseksi Suomessa isompien kaupunkien joukkoon ja ohittanut mm. Oulun ja Jyväskylän väestönkasvussa vuoden 2024 aikana.

Työttömyys

Vuonna 2024 Kuopiossa oli keskimäärin 6633 työtöntä (5624 vuonna 2023). Keskimääräinen työttömyysaste oli 11,1 % (10,2 % vuonna 2023). Kuopion työttömyysaste on pysynyt kuitenkin hyvällä tasolla vertailukaupunkien joukossa.

Asuntotuotanto

Asuntotuotanto vähentyi merkittävästi vuonna 2024 edellisvuosista. Vuonna 2025 uusien asuntojen määrän odotetaan edelleen laskevan ja rakennettavien asuntojen määrän ennustetaan jäävän noin 300 asuntoon. Vuonna 2026 asuntorakentamisen odotetaan alkavan elpyä.

Kuopion kaupunki

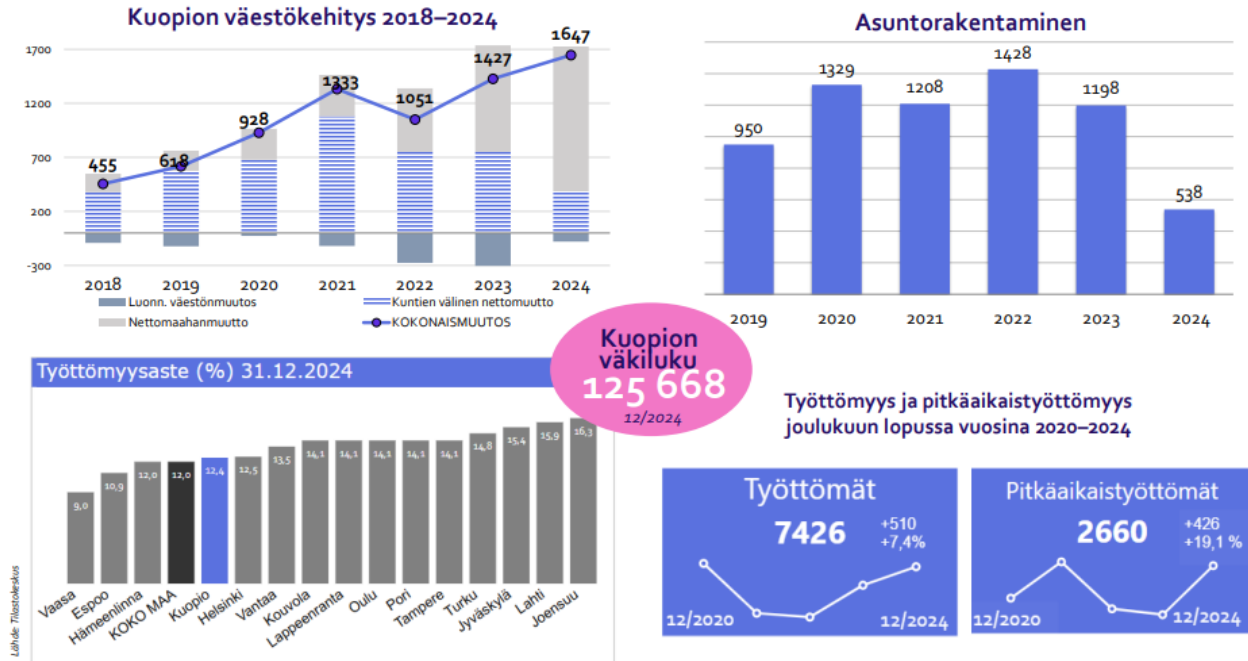
Elinvoima- ja konsernipalvelut

Jukka Pitkänen

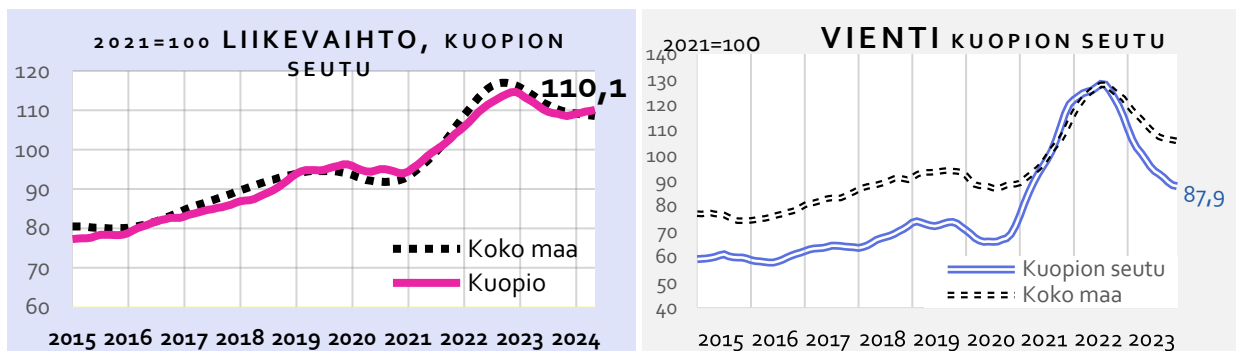
2.5.2025

KUOPIO

29.1.2025 | 2

Kaavio 2: Väestökehitys, asuntorakentaminen ja työttömyys

Kaavio 3: Yritysten liikevaihto ja vienti

Yritysten liikevaihto väheni noin 4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Mukana oli 5969 yrityksen tiedot. Koko maassa liikevaihto väheni -3,7 %. Vuoden 2024 1. neljänneksellä Kuopion yritysten liikevaihto väheni -3,4 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Koko maan -5,2 %.

Vienti sisältyy kokonaisliikevaihdon lukuihin. Viennin osalta liikevaihto väheni -24,3 %. Vientiä harjoittavia yrityksiä oli 1002. Koko maassa vientiliikevaihto väheni 11,4 %.

Kuopion kaupunki
Elinvoima- ja konsernipalvelut
Jukka Pitkänen

2.5.2025

Keskeiset kehittämiskohteet

Vuoden 2024 aikana toteutettiin Kasvava ja elinvoimainen Kuopio -ohjelman tausta-aineiston kerräminen sekä laaja työhön osallistaminen strategisten kumppaneiden, sidosryhmien, elinkeinoelämän ja kaupungin henkilöstön kanssa. Työskentely sisälsi sekä verkkopohjaista osallistamista että lähityöpajoja.

Työskentelyssä keskeisimmiksi kehittämiskokonaisuuksiksi ohjelman kannalta tunnistettiin seuraavat asiat:

- *Yritystonttien saatavuuden varmistaminen: toimenpiteet tonttivarannon lisäämiseksi ja tonttien myyntiprosessin kehittämiseksi*
 - *Kaupunkitasoisten kärkihankkeiden ja investointien kattava hyödyntäminen elinvoiman edistämisessä*
 - *Innovaatiot, osaamisen kehittäminen, opiskelijoiden kiinnittyminen sekä koulutusorganisaatioiden, kaupungin ja yritysten välisen yhteistyön lisääminen*
 - *Osaavan työvoiman saatavuus, sidosryhmien verkoston yhteinen toiminta koko alueen hyödyksi Pohjois-Savossa*
 - *Matkailu ja tapahtumat, kaupunkikulttuuri*
 - *Edunvalvonnan yhteydet, verkostot ja niiden suuntautuminen*
-

3. Kasvava ja elinvoimainen Kuopio -ohjelman teemat

Kuopio kehittyy monipuolisesti neljän keskeisen teeman kautta. Savilahti-alueesta luodaan osaa-
mis-, innovaatio- ja kasvukeskus, jossa koulutus, tutkimus ja yritystoiminta menestyvät. Yritysten
kasvuloikkaa tuetaan parantamalla tonttitarjontaa, edistämällä osaavan työvoiman saatavuutta
ja houkuttelemalla yritysinvestointeja alueelle. Asukkaille ja vierailijoille tarjotaan elämyksellisiä
tapahtumia ja osallistavaa kaupunkikulttuuria, samalla kun alueen vahvuudet näkyvät kestävän
kaupunkirakenteen kehittämisessä. Kuopio lukeutuu menestyviin kasvukeskuksiin Suomessa,
luoden vaikuttavia verkostoja ja parantaen saavutettavuutta sekä edunvalvontaa.

2.1 Vetovoimainen osaamiskeskittymä

Painopiste	Mistä koostuu
1. Konkretisoimme Savi- lahden palvelulupauk- sen ja selkeytämme yhteistyötä alueen ke- hittämiseksi	Savilahti on Kuopion koulutuksen, tutkimuksen ja huippu- osaamisen ja monipuolisen yritystoiminnan ydinalue, jonka näkyvää kehittämistä jatketaan. Savilahden työ- ja tiedeyhteisön yhteiset tavoitteet, vastuut ja resurssointi määritellään yhdessä toimijoiden kanssa. Tutkimus- koulutus- ja innovaatioyhteisön linkittyminen kaupungin hankkeisiin varmistetaan. Kaupunki tukee aktiivisesti hyvinvointi-, elintarvike- ja terveysteknologia-, lääkeala-, vesi- sekä kokonaisturvallisuuden klusterien vahvaa kehitystä ja uusien yritys- ja koulutusmahdollisuuksien hyödyntämistä kaupunki- ja maaseutualueilla. TKI- ja investointirahoituksen määrää ja sen kehittymistä seurataan alueella.
2. Varmistamme Savi- lahden yhteyttä koko kaupungin kehittämi- seen	Kaupunkikehityksen kärkihankkeena käynnistyy <i>Projekti 4-2040</i> . Savilahti on keskeinen osa tätä kokonaisuutta säteilyvaikutuksineen. Projektin alueella toteutetaan pilotointeja ja kehittämistä, mikä nivoo Savilahden alueen koko kaupunkiin ja tuo uusia mahdollisuuksia alueen toimijoille. Aktiivisella osallistumisella varmistetaan verkoston yhteistoiminta. Koko Projekti 4 -alueen asunto- ja toimitila/liiketilatuotanto aktivoidaan suhdanteiden mahdollistamalla tavalla suunnitelman mukaisesti kestävä kehitys huomioiden.

3. Kehitämme osaajien veto- ja pitovoiman	Savilahden, Kuopion ja koko alueen osaajien veto- ja pitovoima kasvaa kotimaassa ja kansainvälisesti. Yhteistyöllä oppilaitosten kanssa halutaan varmistaa kv-opiskelijoiden integroituminen mahdollisimman hyvin työelämään ja alueeseen. Savilahden oppilaitosten verkottuminen laajasti paikallisen elinkeinoelämän kanssa on keskeinen menestystekijä, jotta opiskelijoille löytyy polku työllisyyteen. Tärkeä lisä osaamisen varmistamiseen on DI-koulutuksen käynnistyminen.

2.2 Yritysten kasvuloikka

Painopiste	Mistä koostuu
4. Toteutamme tonttiosuuden	Yritystonttien saatavuus on kriittinen menestystekijä ja tonttireservi on tällä hetkellä riittämätön suhteessa kysyntään. Haaste on monitahoinen, sisältäen tonttien lisäksi koko prosessin sujuvuuden ja nopeuden asiakkaalle. Ongelman ratkaisemiseksi käynnistetään <i>Tonttiosuuden</i> , jonka tavoitteena on yritystonttien saatavuuden ja monipuolisuuden varmistaminen sekä prosessin nopeutuminen ja sujuvoituminen asiakkaille.
5. Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta	Osaamisen, TKI- ja ennakointitoiminnan yhteinen ja näkyvä kehittäminen osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi koko alueella. Edistetään yritysten, koulutusorganisaatioiden ja kaupungin yhteistä ennakointitiedon hyödyntämistä.
6. Edistämme vihreän siirtymän TKI- ja yritysinvestointeja Kuopion alueelle	Vihreän siirtymän investointien varmistaminen ja hyödyntäminen nivoutuu keskeisesti kaupungin elinvoiman kehittämiseen ja Viksu Kuopio-ohjelmaan. Tutkimuslaitosten, oppilaitosten ja sidosryhmien TKI- ja osaajamahdollisuuksia hyödynnetään kehittyvien puhtaan siirtymän yritysalueiden rakentumisessa. Resursseja ja yhteistyötä kohdennetaan erityisesti Hepomäen ja Sorsasalon yritysalueiden ja yritysverkostojen kehittämiseen. Kaupungin tehtävänä on koordinoita ja johtaa yhteistyötä sekä varmistaa positiiviset elinvoima- ja tulovaikutukset kaupungille.
7. Luomme aktiivisella kehittämisellä uusia työpaikkoja	Vahvistamme kaupungin roolia aktiivisena kehittäjänä turvaten riittävät resurssit työpaikkojen luomiseen. Uusien työpaikkojen syntymistä voidaan edistää neljän eri toimintamallin kautta: edistämällä uusien yritysten syntymistä, tukemalla pienten yritysten mahdollisuuksia palkata lisää työntekijöitä, aktivoimalla yrityksiä tekemään laajennusinvestointeja Kuopioon ja houkuttelemalla uusia investointeja, yrityksiä ja muita organisaatioita sijoittumaan Kuopioon (invest-in -työ).

2.3 Veto- ja lumovoimaa asukkaille ja vierailijoille

Painopiste	Mistä koostuu
8. Tarjoamme elämyksellisiä tapahtumia ja matkailumahdollisuuksia	Kaupungin aktiivinen tapahtumamyynti ja monipuolinen tapahtumainfra houkuttelee uudenlaisia tapahtumia ja tilaisuuksia Kuopioon. Maakunnallista, maakuntarajat ylittävää ja kansainvälistä matkailua kehitetään. Matkailuinvestointeja edistetään kaavoituksen ja infran rakentamisen keinoin sekä hakemalla hankkeisiin ulkopuolista rahoitusta.
9. Aktivoimme osallistavaa kaupunkikulttuuria	Kuopiossa näkyy elävä kaupunkikulttuuri. Elinympäristössä korostuu luovien alojen ja kaupunkilaisten oman osallisuuden vahva rooli. Kaupunkipuistoja kehitetään ja hyödynnetään markkinoinnissa. Kuopio 250 -juhlavuosi näkyy ja esittelee kaupunkilaisten, kaupunginosien, maaseutualueiden ja eri organisaatioiden toimintaa. Juhlavuoden tapahtumista otetaan parhaat käytänteet tulevien vuosien ohjelmasuunnitteluun.
10. Tuomme kaupunkikehityksessä alueen vahvuudet näkyviin	Asuntotuotannon taantumasta huolimatta edistetään investointeja jo kehitetyille alueille. Erityisessä roolissa on Projekti 4 -2040- ohjelma, jossa ohjataan asuntotuotannon painopistettä ja myös yritystontteja runkolinjojen varsille tapahtuvaan täydennysrakentamiseen.
11. Markkinomme yhdessä koko seudun mahdollisuuksia	Seudun vahvuuksien yhtenäinen näkyvyys ja tunnettuus kotimaassa ja kansainvälisesti varmistetaan yhteisellä markkinoinnilla ja myynnillä. Kaupunki osallistuu matkailun kehittämiseen alueen matkailuyhtiöiden Pohjois-Savon Matkailu Oy:n ja Kuopio-Tahko Markkinointi Oy:n kautta. Kehittämistä tehdään elinkeinoelämävetoisesti, jolloin varmistetaan resurssien tehokas suuntaaminen oikeisiin toimenpiteisiin.

2.4 Vaikuttava Kuopio

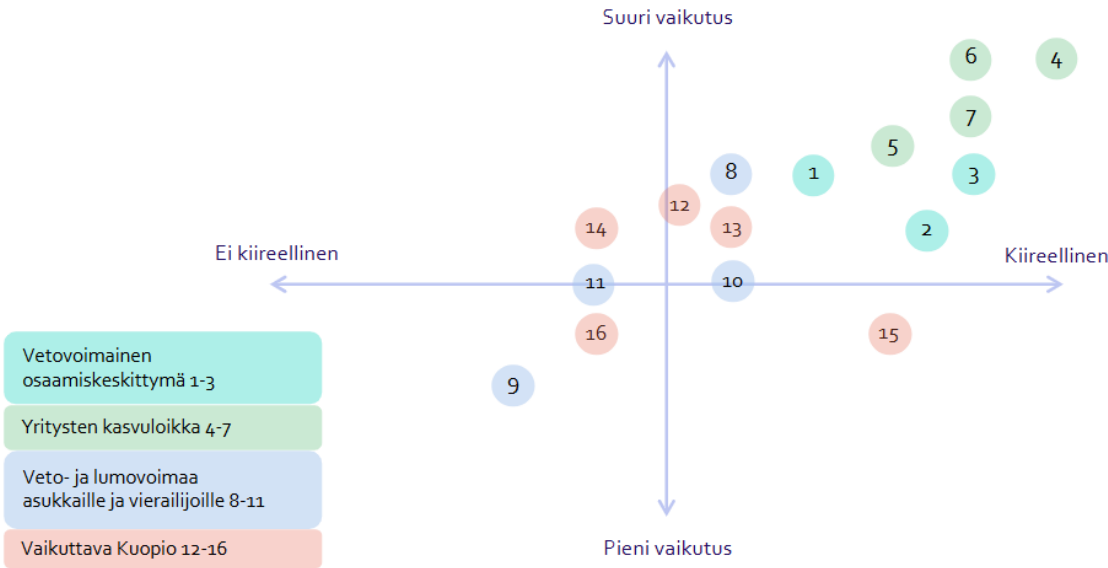
Painopiste	Mistä koostuu
12. Vahvistamme Kuopion verkostojen ja edunvalvonnan vaikuttavuutta	Kuopiolla on aktiivinen rooli valituissa verkostoissa. Yhteistyön tavoitteet ja toimintamuodot suunnitellaan ja vahvistetaan niin, että verkostotoiminta hyödyttää laajasti alueen yrityksiä ja organisaatioita. Käynnistyneet elinvoimakumppanuudet mm. Jyväskylän ja Lahden kanssa tukevat yhteistä edunvalvontaa.
13. Toteutamme rakenneuudistuksia onnistuneesti	Kuopio toimii TE-palveluiden uudistuksessa syntyvän työllisyysalueen moottorina ja aluehallinnon uudistuksen mukaisena elinvoimakeskusena. Varmistamme työllisyys- ja elinkeinopalveluiden onnistuneen yhteistoiminnan koko alueen elinkeinotoiminnan ja työllisyyden vahvistamiseksi. Pohjois-Savon hyvinvointialueen, Kuopion yliopistollisen sairaalan, Itä-Suomen yliopiston ja muiden oppilaitosten merkitys Kuopion elinvoimalle on keskeinen ja niiden asemaa ja kansallista merkitystä vahvistetaan.
14. Edistämme Kuopion saavutettavuutta	Kuopio edistää alueen saavutettavuutta, tavoitteena keskeisimpien maantie-, raide-, lento- sekä sähköisien yhteyksien kehittäminen ja aseman turvaaminen. Tärkeimpiä tavoitteita ovat lentoreittien kehittäminen, Savon radan välityskyvyn parantaminen ja 5-tien kehittäminen (Leppävirta-Kuopio välin parantamisinvestointi).
15. Edistämme kokonaisturvallisuutta elinvoimaa kehittämällä ja osamista vahvistamalla	Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskuksen toiminnalle luodaan perusta ja sen asema kansallisesti tunnustettuna asiantuntijaorganisaationa varmistetaan. Alueen kokonaisturvallisuus toteutuu ja kehittyy elinkeinoelämän ja viranomaisten yhteistyöllä. Osaamiskeskus palvelee erityisesti varautumiseen, huoltovarmuuteen ja kaksikäyttötuotteisiin liittyviä toimialoja. Kuopion Savilahden alueelle on syntynyt merkittävästi terveysteknologian ja hyvinvointialan osamista, joka tukee kokonaisturvallisuutta monin tavoin. Yritysten innovatiiviset ratkaisut ja teknologiat parantavat terveydenhuollon tehokkuutta ja turvallisuutta, mikä on keskeistä kriisinkestävyys ja kokonaisturvallisuuden kannalta. Kuopion alueelle on muodostunut myös yhä kasvava kansainvälisten lääkevalmistajien keskittymä,

	mikä olennaisesti parantaa huoltovarmuuden kannalta kriittisten lääkevalmisteiden kotimaista tuotantoa.
16. Lisäämme seudullista yhteistyötä	Seudullista elinkeinoyhteistyötä edistetään yhteisten kehittämissankkeiden kautta. Yhteisellä tontti- ja toimitila-alustalla tehdään näkyväksi koko seudun tarjonta ja vahvuudet ja yhteistyötä kehitetään investointien saamiseksi Kuopiota laajemmalle talousalueelle.

4. Ohjelman kehittämiskohteiden priorisointi ja ohjelman toteutus

Ohjelma toteutetaan vaiheittain, valiten vuosittain elinvoiman kannalta tärkeimmät kehittämiskohteet. Ohjelman toteutusta ja tavoitteita tarkastellaan osana kaupungin strategian seuranta-prosesseja. Priorisoitavat strategiset toimenpiteet on valittu arvioimalla niiden vaikuttavuutta sekä kiireellisyyttä sekä ajankohtaisuutta (ks. Kaavio 4).

Ohjelman toteutus ja priorisointi

Kaavio 4: Ohjelman toteutus ja priorisointi

Ensimmäisen vaiheen toteutussuunnitelma keskittyy toimenpiteisiin, joiden toteuttamisen kiireellisyys ja ajankohtaisuus on korkea ja toimenpiteiden taloudellinen vaikutus Kuopion kaupungille on merkittävä. Näitä ovat erityisesti yritystonttitarjonnan monipuolistaminen,

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut
Jukka Pitkänen

2.5.2025

tonttituotanto-ohjelman laatiminen, vihreän siirtymän investointien edistäminen ja työpaikkojen luominen aktiivisella kehittämisellä sekä työvoiman kohtaannon ratkaisut. Lisäksi toimenpideohjelmaan on otettu mukaan Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskuksen perustaminen ja toiminnan vakiinnuttaminen. Uuden osaamiskeskuksen merkittävyttä kaupungin talouteen on vielä tässä vaiheessa vaikea arvioida, mutta muuttuneen turvallisuustilanteen, tulevaisuuteen kohdistuvien riskien ja Nato-jäsenyyden myötä, osaamiskeskuksen perustaminen on erityisen ajankohtaista.

Vuoden 2025- 2026 priorisoitavat painopisteet ja toimenpidekokonaisuudet ovat ns. Must-win battles -tason toimenpiteitä eli ohjelman tärkeimpiä strategisista valintoja, joissa kaupungin tulee onnistua ja joita kohti ponnistellaan yhdessä. Nämä priorisoitavat kohteet ovat seuraavat:

1. Tonttiohjelman laatiminen ja toteutus
2. Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta - TE-uudistuksen tehokas toimeenpano
3. Vihreän siirtymän ja energiantensiivisen teollisuuden investointien edistäminen
4. Työpaikkojen luominen aktiivisella kehittämisellä
5. Kokonaisturvallisuuden edistäminen elinvoimaa kehittämällä

Priorisoitavista kohteista jätettiin pois sellaisia toimenpiteitä, kuten Savilahti-kokonaisuus, joita on aktiivisesti kehitetty jo useita vuosia ja joihin kaupungilla on jo olemassa olevat, hyvät toimintamallit ja resurssointi.

3.1 Tonttiohjelman laatiminen ja toteutus

Yritystonttivaranto on hyvästä kysynnästä ja kaavoituksen aikaisemmasta asuntorakentamisen painopisteestä johtuen vähitellen kaventunut ja on tällä hetkellä niukka. Lisäksi yritystonttien myynti- ja varausprosessi sisältää kehitettäviä osa-alueita ja prosessien kokonaisvaltainen sujuvoittaminen on tärkeää. Tonttiohjelmaan kuuluu koko prosessin tarkastelu – strategisesta maanhankinnasta tonttien hinnoitteluun sekä myynti- ja vuokrauskysymysten ratkaisuun niin, että yritysten sijoittuminen Kuopioon ei jää kiinni niukasta tai yksipuolisesta tonttitarjonnasta.

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Uusien yritysalueiden kaavoitus	Yritystonttireservi - hehtaarit ja monipuolisuus	Kaupunkisuunnittelujohtaja Elinkeinojohtaja
Maapoliittisen ohjelman päivitys		Kiinteistöjohtaja

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Jukka Pitkänen

2.5.2025

Tonttien esittely- ja myyntimateriaalit kuntoon, perustiedot ml. hinnat esille	Tontin varaus-, vuokraus- ja myyntiprosessin kesto keskimäärin (vrk)	Kiinteistöjohtaja
Myyntiprosessin kehittäminen, työkalujen ja seurannan käyttöönotto	Toteutuneet kaupat tai varaukset / liidit vuosittain (kpl)	Kiinteistöjohtaja Elinkeinojohtaja
Maakunnallinen tontti- ja toimitilatarjonta – yhteinen rekisteri/ sivusto	Yhteisen sivuston käyttöönotto (kävijämäärä)	Elinkeinojohtaja

3.2 Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta - TE-uudistuksen tehokas toimeenpano

Vuoden 2025 alussa toteutunut TE-uudistus avaa kaupungille mahdollisuuden tarkastella elinvoiman kehittämistä uudella tavalla. Tehokkaasti tuotettuna uudenlaiset TE-palvelut voivat keskittyä luomaan työpaikkoja, lisätä yrittäjyyttä työllistämisen vaihtoehtona ja tehdä ennakkointityötä. Ennakointityöhön kuuluu aktiivinen yrityshankinta huomioiden vapaana olevat työvoima- ja osaajareservit sekä osaajien ennakoiva kouluttaminen yritysten tulevaisuuden tarpeisiin.

Onnistunut TE-uudistus tarkoittaa parempaa kohtaantoa, lyhyempiä työttömyysjaksoja ja helpompia polkuja työelämään eri asiakasryhmille. Palveluiden kehittämisessä tulee kiinnittää huomiota tehokkuuden lisäksi siihen, että luodaan palveluita, jotka tuottavat asiakkaalle lisäarvoa.

Uudistuksen yhteydessä on myös hyvä tarkastella käytettäviä resursseja, kuinka paljon panostetaan uusien työpaikkojen luontiin vs. työllisyyden hoitoon. On löydettävä aidosti vaikuttavia toimenpiteitä, joilla löydetään uusia työpaikkoja tai saadaan esim. koulutuksen kautta ihmisiä työllistymään. Toisaalta työttömyyden hoidossa on mietittävä ratkaisuja, jotka ovat kaupungin ja asiakkaan kannalta tehokkaita ja tarkoituksenmukaisia.

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Yritysten kontaktoinnin kehittäminen – data, automaatio, ratkaisumyynti	Tavoitetut yritykset	Työllisyysjohtaja Elinkeinojohtaja

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Jukka Pitkänen

2.5.2025

Tehokas työvoimaresurssien ja yritysten tarpeiden koh-tauttaminen	Kyselyt työvoiman saatavuudesta suoraan yrityksille	Työllisyysjohtaja Elinkeinojohtaja
Ulkomaisten osaajien ja opis-kelijoiden palvelupolut alu-eelle juurruttamiseksi – uudet toimintamallit ja palvelut	Oppilaitoksista valmistuneista alueelle jäävät / työllistyvät (OKM) Ulkomaalaistaustaisten työllis-syysaste	Työllisyysjohtaja Elinkeinojohtaja
Painopisteen ja resurssoinnin siirtäminen työpaikkojen luontiin ja kohtaannon ratkaisemiseen. Työllisyyden hoidossa keskityttävä vaikuttaviin toimenpiteisiin palveluita kehittämällä ja edel-leen digitalisoimalla sekä tekoälyä hyödyntämällä		

3.3 Vihreän siirtymän ja energiantensiivisen teollisuuden investointien edistäminen

Suomen kilpailukyky suhteessa muihin maihin nähden vihreän siirtymän investoinneissa on hyvä. Suomen sähköverkko on vakaa ja kehittynyt, sähkön hinta on Suomessa Euroopan alhaisimpia ja vihreän sähkön saatavuus on myös hyvä. Lisäksi Suomen etuna on sähkömarkkinoita tasoittavat ydinvoimalat ja siirtoyhteydet Pohjois-Norjan vesivoimaloihin sekä asutuskeskusten kaukolämpö-verkostot, joihin mahdollisia hukkalämpöjä eri prosesseista voidaan ohjata.

Suomi koetaan vakaana yhteiskuntana, jossa on tarjolla myös koulutettua työvoimaa. Lisäksi Suomi on sitoutunut saavuttamaan hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä, mikä osoittaa vah-vaa poliittista tahtoa ja suuntaa ja merkitsee myös julkisen rahoituksen kanavoimista vihreän siir-tymän hankkeille.

Kuopiolla on hyvät mahdollisuudet saada lähivuosina vihreän siirtymän ja energiantensiivisen te-ollisuuden investointeja esim. datakeskuksia sijoittumaan alueelleen. Tämä vaatii kuitenkin aktii-vista maapolitiikkaa ja kaavoitusta, että sopivia maa-alueita on käytettävissä läheltä Fingridin ja alueellisten sähköyhtiöiden verkkoja.

Yksi merkittävä asian Kuopion alueen elinvoiman kehittymiselle on Fingridin suunnittelema Järvi-linja, joka kulkee Vaalan ja Joroisten välillä ja jonka pituus on 291 kilometriä. Järvilinjan

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Jukka Pitkänen

2.5.2025

vahvistaminen ja alueen hyvä sähkön saatavuus tukevat Kuopion alueen elinvoimaa ja mahdollistavat uusien teollisuus- ja energiainvestointien toteuttamisen.

Uusien investointien saaminen alueelle edellyttää onnistumista myös tonttiohjelman toimeenpanossa. Tonttien myyntiprosessin sujuvoittaminen tehostaa kaupungin työtä tonttien luovutuksiin liittyen ja vapauttaa työaikaa myös investointien proaktiiviseen hakemiseen.

Isojen investointien realisoituessa kaupungilla on mahdollisuuksia lisätä positiivisia elinvoimavaiikutuksia esim. paikallisen elinkeinoelämän aktivoimisella rakentamisvaiheeseen sekä paikallisen työvoiman etsimisessä yritysten tarpeisiin. Vihreän siirtymän teolliset suurinvestoinnit usein tuottavat päätuotteen lisäksi myös merkittäviä sivuvirtoja, jolloin alueelle on mahdollista houkutella sivuvirtoja hyödyntäviä kiertotalouden yrityksiä ja luoda näin uusia yritysten ja TKI-toimijoiden arvoverkkoja.

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Vihreän siirtymän yritysalueiden (Hepomäki, Sorsasalo) aktiivinen kehittäminen ja yritysverkostojen luonti	Tonttivaraukset, toteutuneet investoinnit	Elinkeinojohtaja Kiinteistöjohtaja
Elinkeinorakenteen monipuolistaminen – teolliset investoinnit		Elinkeinojohtaja
Datakeskusinvestointien saaminen Kuopioon	Tonttivaraukset, toteutuneet investoinnit	Elinkeinojohtaja Kiinteistöjohtaja

3.4 Työpaikkojen luominen aktiivisella kehittämisellä

Vahvistamme kaupungin roolia aktiivisena kehittäjänä. Uusia työpaikkojen syntymistä voidaan edistää neljän eri toimintamallin kautta; edistämällä uusien yritysten syntymistä, tukemalla pienien yritysten mahdollisuuksia palkata lisää työntekijöitä, aktivoimalla yrityksiä tekemään yrityksen laajennusinvestointeja Kuopioon ja houkutteleamalla uusia investointeja, yrityksiä ja muita organisaatioita sijoittumaan Kuopioon aktiivisen Invest-In työn avulla.

Yrityspalveluilla on käynnissä JTF-rahoitteinen KYVYKÄS-hanke 2025-2027 pk-yritysten aktivointiin ja tehokkaiden työllisyysalueen ja yrityspalveluiden yrityspalvelupolkujen kehittämiseen. Hankkeen aikana kehitetään ja pilotoidaan uusia toimintamalleja sekä digitaalisia palveluita yritysten kontaktointiin, aktivointiin ja kasvun edistämiseen. Lisäksi hankkeessa kehitetään ja

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Jukka Pitkänen

2.5.2025

tehostetaan alkavien yritysten palvelua, jota toteutetaan nykyisellään useassa eri paikassa. TE-uudistuksen myötä osa palveluketjusta on siirtynyt valtiolta kunnille, mikä mahdollistaa palvelun kokonaisvaltaisen kehittämisen uudella tavalla.

Kaupunkiorganisaation tulee tukea ja edistää EU-rahoituksen hakemista ja käyttöä kehittämiseen ja luoda sellaiset käytänteet, jotka kannustavat ulkopuolisen rahoituksen hyödyntämistä.

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Alueen pk-yritysten aktivointi ja kehittäminen kasvuun ja työllistämiseen	Yritysten liikevaihdon kasvu (€, %), viennin kasvu (€, %), työpaikojen määrän kasvu (lkm, %)	Elinkeinojohtaja Työllisyysjohtaja
Alkavien yritysten /startup-palvelujen kehitys ja organisointi	Uusia yrityksiä / asukasmäärä (lkm)	Elinkeinojohtaja Työllisyysjohtaja
Aktiivinen invest-in työ, sijoitumispalvelun organisointi	Alueelle sijoittuvat uudet yritykset (lkm) ja investoinnit (€)	Elinkeinojohtaja

3.5 Kokonaisturvallisuuden toteuttaminen elinvoimaa kehittämällä

Suomen valtio on nostanut kokonaisturvallisuuden aluekehitystavoitteiden keskeiseksi uudeksi teemaksi. Muuttuneessa globaalissa turvallisuustilanteessa on noussut tarve, että kokonaisturvallisuuteen liittyvää uusinta ja ennakoivaa tietoa sekä ratkaisuja olisi koottuna yhteen niin, että se voisi palvella alueellista varautumis- ja valmiustyötä sekä myös aluekehitystyötä, mitä suomalaiset kaupungit sidosryhmineen toteuttavat. Kunnan lakisääteinen perustehtävä on edistää asukaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkaalleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Valmiuslain mukaan kunnan tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Kuopion kaupunki
Elinvoima- ja konsernipalvelut
Jukka Pitkänen

2.5.2025

Kuopion kaupungin tavoitteena on tukea kaupungin innovaatiovetoista kasvua, kilpailukykyä, elinvoimaa, työllisyyttä ja kansainvälistymistä kokonaisturvallisuuden alueella. Kaupunki on käynnistänyt 2024 vuoden loppupuolella Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus-hankkeen innovaatioekosysteimirahoituksella. Hankkeessa kehitetään kokonaisturvallisuuteen liittyviä tutkimus-, kehitys ja innovaatiotoiminnan liiketoimintamahdollisuuksia sekä yritystoimintaa, huomioiden vihreään siirtymään ja älykkäisiin ratkaisuihin liittyvät liiketoimintamallit, innovaatio- ja viennitotentiaalit sekä yhteistoiminnan arvoverkostoissa. Hanke on kiinteä osa Kuopion innovaatiotoiminnan ekosysteemin kehittämistyötä.

Kaupungit tarvitsevat uusia ratkaisuja globaaleihin turvallisuushaasteisiin vastaamiseen. On tarve ennakoida muutoksia, vahvistaa toimintojen resilienssiä sekä tukea asukkaiden kriisinkäyvyyttä. Hankkeen toimenpiteillä konkretisoidaan innovaatioekosysteemeille kokonaisturvallisuuden avaamia liiketoimintamahdollisuuksia kansallisesti ja kansainvälisesti sekä kehitetään turvallisuushkien ennakkoinnissa.

Kuopion alueelle on rakentunut 2000-luvulla laajaa osaamis-, TKI- ja yrityspohjaa sekä kehitysalustoja kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuushaasteiden taklaamiseksi ja alueen elinvoiman vahvistamiseksi. Tavoitteena on kehittää Kokonaisturvallisuuden osaamiskeskuksen toimintamalli, jotta alueella olevaa kokonaisturvallisuuden osaamista voidaan tuotteistaa ja välittää ratkaisuja kansalliselle tasolle sekä toimia myös globaaleissa verkostoissa. Toimintamallin kehittäminen edellyttää tiivistä verkostoyhteistyötä.

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Osaamiskeskuksen rahoituksen ja kansallisen aseman varmistaminen	Toimintamalli luotu hankkeen lopussa, rahoitus varmistettu	Kaupunginjohtaja kaupungin ylin johto
Laaja verkostoituminen, uusien yritysten sitouttaminen verkostoon	Yrityksiä ja muita organisaatioita osaamiskeskuksen kumppaneina (sopimukset)	Kaupunginjohtaja Elinkeinojohtaja

Kuopion kaupunki

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Jukka Pitkänen

2.5.2025

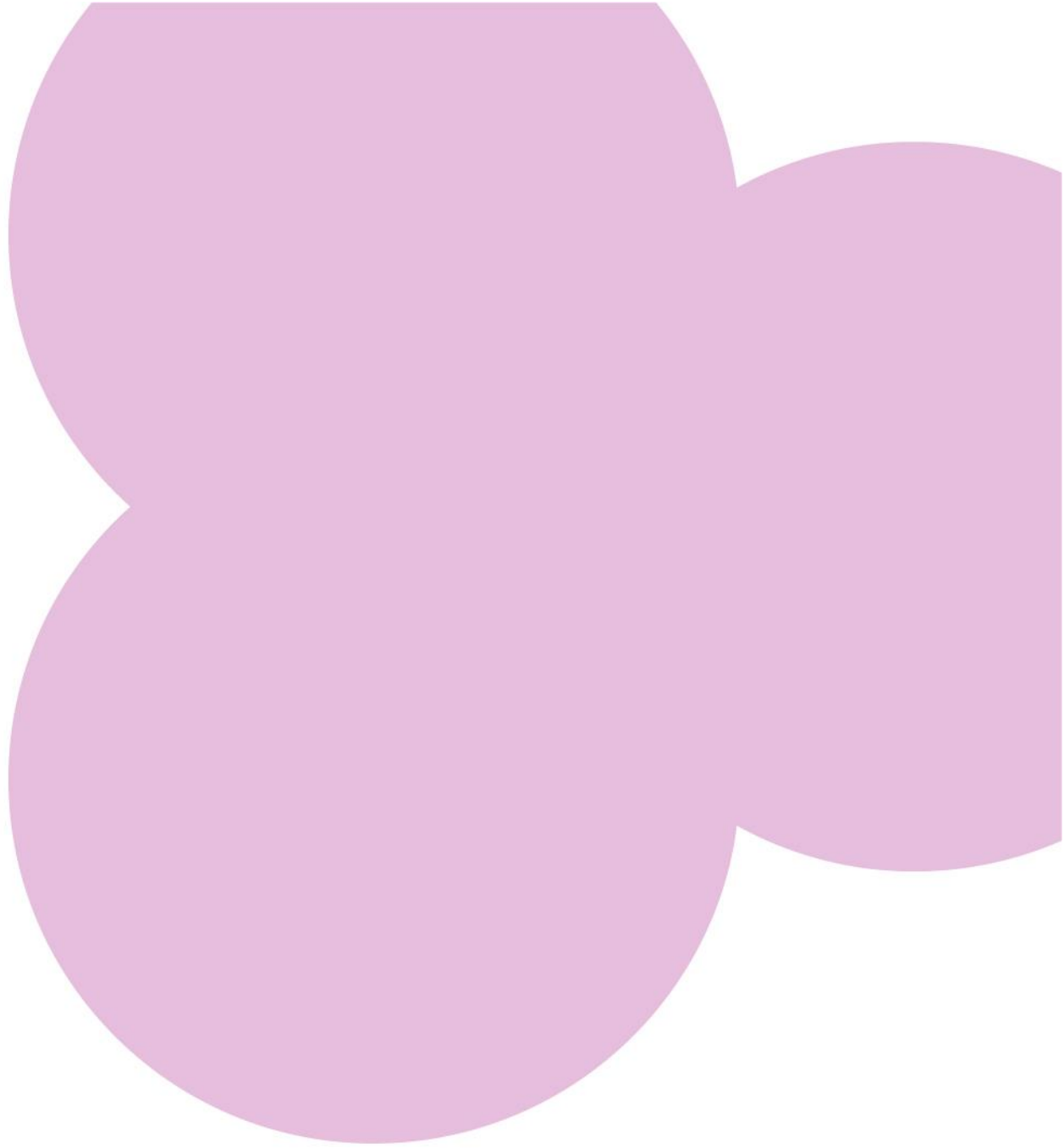
5. Kasvava ja elinvoimainen Kuopio -ohjelman toteutuksen seuranta

Ohjelman toteutusta, tavoitteita ja mittareita tarkastellaan vuosittain osana kaupungin normaaleja strategian seurantaprosesseja. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan vuosittain ja ohjelmaa päivitetään tarvittaessa.

Toimenpiteiden tarkemmat mittarit ja vastuutahot määritellään osana ohjelman toteutusta huomioiden kaupungin strategian uudistaminen vuoden 2025 aikana ja tuleva kaupungin johtamisjärjestelmän uudistus.

Ohjelman toimenpidekokonaisuuksien tarkastelu tehdään vuosittain, jolloin toimenpideohjelman painopisteitä ja tavoitteita voidaan muuttaa vastaamaan muuttuneita olosuhteita ja siirtää jo toteutettuja tavoitteita pois ohjelmasta.

Kaupungin taloudellisen tilanteen ei tulisi asettaa haasteita ohjelman toteutuksen resurssointiin, koska ohjelman toteuttaminen on investointi kaupungin tulevaan kasvuun ja tulonmuodostukseen. Siksi on tärkeää, että ohjelman toteutuksessa priorisointia toteutetaan ja ohjelman toimenpiteisiin haetaan myös ulkopuolista rahoitusta niissä tapauksissa, kun se on mahdollista.

KUOPIO.

www.kuopio.fi